

ՂԱՓԱՆԻ ԱԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

Հաւարեց Երբայիկ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա.

1. Քրիստոս ցերկարարի աւակերս

Քրիստոս քեցալ ա մըն ներկարարու դունուդ արալ, Մըն-հետ ըրուգունը որ զանգը տալ ըն, ուստան քեցալ ա ժամ, Քրիստոսէն ալ ասալ՝ թիւ լրանայ, թակէ թակէ դոչկանը ու-րան կեալը, Դոչանը ժմըտեղա կեալը, Քրիստոս լրանում ա, տանումնի տալիս կըրասէն մաչը, կըրըսխառնաւ խառնում: Ուս-տան կեալիս ա թա պա հիւնչ ըս ըրալ թիւը. թա՛ տարալ ըմ նի տալ կըրասէն մաչը. կըզնըւում ա քինում կըրըսխառնին եր օնում յետան ընգնում, բմական որ պմհ ա տալիս, քինում ա վեղումը դարիս ընում. Քրիստոս խաչակնքում ա կըրըսխառնին կընանչում ա: Ուստան վմշ-վմշ ընելաւ քինում ա, թա՛ թիւս խարաւ ա տեալ, որ կըրասան տիւս տայ, տեսնում ա, որ թի-լերը օման ալ ուրան օգածը ըռանգաւը ներկաւս ըն՝ կեարմուրը ճոկ, տեղէնը ճոկ, կանաչը ճոկ: Ուստան կլիսու ա ընգնում, որ էն Քրիստոս ըլալ. թա՛ ես մեղայ Աստծու, էն Քրիստոս ըլալ, ես ճընընչեցալ չիմ: Մըն կըլիէն ա թխում, մըն ծընգանը, ալ ըշտեղ, պենը պենան ընցած ա ընում. ալ Քրիստոս ա ետ տրոնալ՝

II. Քրիստոս դիւզարի աւակերս

Նըրկարարէն կշտան Քրիստոս ահետ քինում ա դիւզարու մօտ-դիւզարէն մըն ժուկ ծառայում ա: Մըն հետ սրահ ըն ըլալ շինում. ուստան ըրուգունը ժամու վախտ մըն կերան ա նշանց տալիս, երան խաղում, թա՛ ըստեղան կտրէ, ալ օրիշ պեն չիս անել: Քրիստոս գիղալաւ ըստէն ասած տեղը թողում ա, կարճ կտրում, հանց անում, որ հըսնէ ոչ. դէ ալլըհան ուրան ծեռքան ա ընցնուլու: Ուստան ժմըտեղան կեալիս ա տեսնում, որ ուրան

ասած տեղան թողած ա, հանց կտրած, որ ալ ամալ կիվող չի. կղնուում ա թա՛ յիմար, ես ըստեղաս ըմ ըլալ ասած, որ կտրալ ըս կրընցրալ Թա՛ դէ հաստա, հի՛նչ կան որ, կարուղըք ըրգընցնիք, մեր ձեռքէն չի, համ մըն խրեզ ծիք կտաք, Ուստան ծըծաղում ա, ուրան մաշին ասում՝ էս առնի յիմար ա, մաշըմ փաղը ծիք տալաւ կըրգընանայ, Բրիստոս թա՛ Ո՛ւստա, տու ձեռքդ տեղադ երայ հարէ կերանէն, ես քաշիմ ըրգընանայ, Ուստան Բրիստոսէն յիմարու տեղ տինիլաւ, ձեռքերը երայ ա հարում. Բրիստոս ծեռքը քցում ա, ծիք տալիս, ըրգընցնում, տանում ուրան տեղը ոննը անում. որ պրծնում ա, աներևութ ա տեռնում, Ուստան մնալիս ա միս քըշիլիս թա՛ պա էն Բրիստոս ըլալ ես ճընընչեցալ չիմ: Շատ ա փըշմանում, համադէ հի՛նչ կարուղ ըլալ անէ:

III. Բրիստոսի հրաւագործութիւնը

Հայոց Արգար Թագաւորը պիրալ ա ուրան ճոխտ աչքերը տիւս օնել տըլալ, թա որ տիւղ տիւան անէ՝ հարուստն ան քեասիրը, բեազն ան ըռհաթը ճոկէ ոչ, Բրիստոս աշխարհք շոռ կեալիս վախալ թա՛ թա եկ քինիմ մըն փորձիմ հունց ա շար կտրում: Կեալիս ա մըն պըռաւու ղոնաղ ընգնում. քըշըհանը յղէ ընգնելիս տեղը, էդ պըռաւէն մըն վերթն ա ընում, խաչակնքում ա, կալը թողում ա, վաղ տալիս ընգնում ճորուն տակը, յետան եր ա օնում, որ քինի. պառաւը հարչանք հայ-հայ ա անում, թա իմ վերթն ա, ըշտեղ ես տանում, Բրիստոս եշում չի. թա՛ քու կղէնն ա, եր կալ տար քցի կվէդ տակը, խէ ա ճորուս յետան կեալիս: Ճոխտն ալ քինում ըն Արգար Թագաւորէն կոշտը կենդատ: Պառաւն ասում ա. «Տէր, մուք կենդատ օնիք, էս մարթս եկալ ա իմ տանս ղոնաղ ընգալ, մհենդ իմ վէրթս եր ա կալած քցած ուրան ճորուն տակը, տանում, թա՛ իմ ճորունն ա»: Բրիստոս ասում ա. «Իմն ա, որ ընդրանը ընի կըվէն տակէն կկենայ, ճորուս ետան կեալ չի»: Թագաւորը միտք ա անում, ալ խօսում չի Բրիստոս ասում ա. «Ես ճանապարհորդ ըմ, խէ՛ չիս մեր կենդատը կտրում»: Թագաւորն ասում ա. «Մըն օրիշ պեն կան, ընդրա ըմ միտք անում, ձեզանից առաջ մըն կնդատաւոր եկալ ա ասալ՝ թա ծալէն ղրաղէն կեարի ըմ վարած, ծըկնեը տիւս ըն կեալիս օման քիշեր օտում: Բրիստոս թա՛ «Պա ծուկնը—կեարիք»: Թագաւորը թա. «Պա ճորէն վէրթ»: Բրիստոս խաչակնքում ա, վերթը մօրը տակն ա ընգնում, մարն ալ եր ա օնում, մըն ալ խաչակնքում ա Թագաւորէն աչքերը սըղանում ըն, ինքն ալ անայտանում ա: Արգար Թագաւորը թա. «Երանի՛ քեզ, այ պառաւ,

էն Քրիստոս ըլալ, տու տեսալ ըս, մըղափուն, որ ես յիմարոթուն ըմ ըրալ աչքերս հանալ, ընտուր տեսութիւնան զրկալ:

V. Քրիստոս օրհնում է եռնջի արմատը

Մայրան-Աստուածածինը մըն հետ ըղանձատ ա օտում. Քրիստոս ալ հալում հէն ա ընում խտտէն. մարդ ալ որ ըղանձատ օտէ կաթնը շմտ կըքըղցրանայ: Քրիստոս մտնում ա մօրը դիւրզը ծիծ օտում, թա՛ նանէ. էս հիւնը ըս ըլալ կերած, որ կաթնըդ էսչուքէն քաղցր ա: Էն ալ օգում չի դիւզ ասէ, թա՛ դէ եոնջա ըմ կերած: Քրիստոս թա՛ դէ որ ըտի ա,

Թող մըն տարէ վարին,

Օխտը տարէ հարին:

Մարը փըշմանում ա, որ խաբալ ա, թա՛ եոնջա չիմ ըլալ կերած է, ըղանձատ ըմ ըլալ կերած: Թա՛ ալ ընցած ա, հինչ ասալ ըմ, ալ ասալ ըմ:

Ըտուր հետէ ա, որ եոնջան մըն հետ որ վարում ըս, օխտը տարէ հարում ա:

Բ.

Սողոմոն իմաստուն

Սըղոմոն իմաստունը ինքը շատ մեծ իմաստուն ըլալ, շատ ալ մեծ քարոզող. քեցալ ա Փարաւոն թագաւորէն աղջիկն օգալ. ասալ ա՛ իտալ չիմ, տու հճւղ ըս, որ տամ, մըն բուգալա տղայ ըս, տու կըկարիս որ ինձ նհետ կուե տաս, թա կարիս, աղջիկդ կըտամ: Ասալ ա՛ ինձ օխտն օր մահլաթ տոր, պատրաստոթուն տեսնամ, քեզ նհետ կու տամ: Սողոմոն իմաստունը ետ ա տեռալ քէցալ տափէն տակէն հինչ որ շուռ կիվող կոն՝ մչերմը, մոկնը, պղուճ, ըտուց թագաւորնուն հրամայալ, թա Փարաւոն թագաւորէն դոշունէն ամբարէն պիւրիպասը հանց կըաշիք, որ դատ չմնայ: Ըտրանք դոշանը օխտն օր թմամիւր թագաւորէն ըմբարորմը հինչ որ այլեր, պիւրիպաս ըլալ, քաշալ ըն տափէն տակը: Փարաւոն թագաւորէն երակացունեն քեցալ ըն տեսալ ըմբարումը ոչ այլեր կան, ոչ ցորեն, թամուզ պրծած ա. օխտն օրը որ թըմամում ա, Սըղոմոն իմաստունը հրամայում Թա՛ քու դոշունդ ալ եր կալ եկ փլան դիւզը, որ իմ դոշունս ալ ա կեալու ընտեդ: Փարաւոն թագաւորէն դոշունը կեալիս ա էն տիւզումը սանգեար տալիս, որ էգուց Սողոմոն իմաստունէն

դոշունն ալ կեայ, Ըրուզունը իրիթնակը մըրմուրէն Սուղումուն իմաստունը հրամայում ա ծովէն թոխպեւէն կեալիս ըն երգինքին իրեսը փըռնում, հանց որ քամէ չի խաղ անէ. ետնա ալ հրամայում ա մոծակէն թափաւորէն, մըն աման զըհար ալ տընում ընտեղ. մոծակնէն օման կեալիս ըն զընդըզնէն էն զըհարաւը ճըրում, քինում երայ տալիս փարաւոն թագաւորէն զոշունէն. զոշունը լիւս էնքան կծոտում ըն, որ լափ օռչում ըն, իրեսնէն տընդըռնում, տէքնէն քըռանում, ալ զուրուր տեսնում չին, ընդնում ըն մինմինու կըտորում. Պրծնողը քինում ա թագաւորէն կոշտը, թա՛ հանց հրաշակործութուն ա ըրալ, հանց փանդ եկալ, օյին հանալ, որ մուք մինմինու կըտորալ ըք, համա ուրուն զոշունէն որ մընին քեթը ըրնալ չի. Ըտեղ փարաւոն թագաւորը տեսնում ա, որ առանց զոշունի յաղթալ ա, ամբարը կրալ, թողալ լիւթ՝ ըոյալ ա կեալիս, թողթ կիրում, թա՛ ասէ կեայ աղջիկս տամ: Սուղումուն իմաստունը ախջիգն օղում ա եր օնում քինում: Էդ ախջիգն ալ կոսպաշտ ա ընում: Կնգանը թողում ա տան, ինքը քինում երգիր քարոզելի: Կեալիս ա տեսնում, որ կնէգը շատ մալուր ա. «Խէ՛ ըս ըտի մալուր, տիւզնը չիս, ծարաւ չիս»: Ասում ա. «Տու քինում ըս աշխարհք շոռ կեալիս, ես միալիս ըմ ըստեղ մինակ, ինձ հետէ մըն հանց օթախ շինի, որ թուընը եշիմ ըրեայ». թա՛ պա հինջմու բըհամ կըկեայ. կնէգը եր ա օնում թա՛ զուշերը պիր հըւաքէ, ընտրանց թեփուռներան չաթան շինի, օթախէն զրաղաւը քաշի, որ թուընը եշիմ՝ ըրեայ: Սուղումուն իմաստունը հրամայում ա զուշերը հըւաքում ըն. ետալալաղը կեալիս չի. զուշերէն թագաւորը մարդ ա դարկում պիրիլ տալիս: Կեալիս ա թա՛ տու խէ՛ ըս էսքան հէյլանու մեղք ընդնում. հինչն ա ըու, ծովէն զըաղէն զամիշը, ոչխարէն ալ պուրթը: Պիրում ա ահետո զամիշայ չաթան շինիլ տալիս, պըրթայ ալ քեչա օբա շինում, քցում երան, թա՛ թուընը օղում ըս, եշի՛ ըրեայ: Քեչա-չաթանը էդ օրաց ա աղաթ ընգած:

Ալըհան քինում ա երգիր քարոզելի. կեամ ա տեսնում կնէգը տխուր. ասում ա՝ մի՛նք խէ տխուր ըս: Թա՛ հունց չի ընիմ տխուր, տու Աստուած օնիս պաշտում ըս, ես Աստուած չօնիմ պաշտիմ: Քինում ա մըն սանդուղ շինում, պիրում տընում պուճախումը, թա՛ էս ալ քու Աստուածը տեսայ, երգըրպազոթուն տոր:

Մըն ալ ա քինում մհալումը քարոզելի. կեալիս ա տեսնում կնէգը ալըհան տխուր. ասում ա. Մի՛նք խէ տխուր ըս, հէն ա դու ալ Աստուած օնիս: Թա՛ Դէիմ Աստուածս ասում ա՝ շատ ալ տու երգիրպազոթուն ըս տալիս, որ քու մարդդ երկիրպազո-

Թուն չի տալիս հինչո՛ւ ա պէտք: Սուղումուն իմաստունն ալ թա՛նս Աստուած օնիմ, ես օրիշ Աստծու երգրպագոթուն չիմ տալ: Ելում ա տեսնում կնէզը դահի բեթահր տխրալ ա, ասում ա՛ կն վախտը, որ քինիմ ծիս պիրիմ եր ընիմ, դասիդ դամչիս վեր ըմ քցուլու, որ կռանամ եր օնիմ, գիտաց, որ քու կուռքէդ ըմ երգըրպագոթուն տալիս: Բինում ա ծին քաշում պիրում, իրեսը տիրի կուռքն անում, դամչին վեր քցում, կռանում ա որ եր օնէ—ըտուռնաւ հանց ա օղում ըլալ կնգանը խաթրը խօշ անէ—բիրդան հոգաւ-մարմնաւ կորչում ա: Մհինգ էս սհաթս ալ Սուղումուն իմաստունէն տեղը մահլում չի, գիղացալ չի քամէ ա տեռալ, հինչ ա տեռալ:

